

TINH GỌN BỘ MÁY: **ĐỘNG LỰC PHÁT TRIỂN BỀN VỮNG CỦA ĐẤT NƯỚC** **TRONG KỶ NGUYÊN MỚI**

• PGS,TS NGÔ TRÍ LONG*

Trong bối cảnh kỷ nguyên mới với sự thay đổi không ngừng của thế giới, việc nâng cao hiệu quả quản trị quốc gia trở thành một yêu cầu cấp bách và mang tính chiến lược. Tinh gọn bộ máy nhà nước không chỉ là một nhiệm vụ quản lý mà còn là một động lực quan trọng thúc đẩy sự phát triển bền vững của đất nước. Như Tổng Bí thư Tô Lâm đã khẳng định, “Tinh gọn bộ máy chính là nền tảng để xây dựng một đất nước mạnh mẽ, hiện đại, phát huy tối đa nguồn lực, đáp ứng tốt nhất nhu cầu phát triển trong thời đại mới.” Thông điệp này không chỉ nhấn mạnh tầm quan trọng của việc tổ chức lại bộ máy một cách khoa học, mà còn mở ra con đường để Việt Nam hội nhập sâu rộng hơn vào dòng chảy phát triển toàn cầu, tận dụng tối đa cơ hội và vượt qua mọi thách thức.

Tầm quan trọng của việc tinh gọn bộ máy

Tinh gọn bộ máy là quá trình sắp xếp lại các thành phần trong tổ chức nhằm loại bỏ các tầng

nấc không cần thiết. Mục tiêu chính là tăng tính hiệu quả, minh bạch và linh hoạt trong quản trị. Đây là một phần trong các nỗ lực cải cách tổ chức

(*) Chuyên gia Kinh tế

để giảm bớt sự chồng chéo, nặng nề, từ đó cải thiện sự vận hành của bộ máy. Tinh gọn bộ máy không chỉ là việc giảm số lượng nhân sự hay đơn vị, mà còn nhằm mục tiêu xây dựng một tổ chức hiệu quả, minh bạch và hiện đại hơn. Điều này mang lại các lợi ích lớn như tăng hiệu suất, giảm lãng phí, cải thiện dịch vụ công và thúc đẩy cải cách hành chính. Đây cũng là bước đi cần thiết để xây dựng một Chính phủ điện tử hiện đại, đáp ứng tốt hơn yêu cầu phát triển trong bối cảnh mới.

Việc tinh gọn bộ máy không chỉ là xu thế mà còn là yếu tố bắt buộc trong kỷ nguyên mới. Nó không chỉ giúp cải thiện hiệu quả quản trị mà còn tạo nền tảng vững chắc cho sự phát triển kinh tế, xã hội và khả năng thích nghi trước những thách thức toàn cầu. Chính phủ và tổ chức nào nắm bắt được xu hướng này sẽ có lợi thế cạnh tranh vượt trội trong tương lai, bởi tầm quan trọng của tinh gọn bộ máy, đó là:

Nâng cao hiệu quả quản trị gắn liền với sự phát triển kinh tế, xã hội

Một bộ máy vận hành tinh gọn giúp nâng cao hiệu quả ra quyết định và thực thi chính sách. Việc giảm bớt sự chồng chéo trong tổ chức và quy trình giúp tiết kiệm thời gian, chi phí và tài nguyên, từ đó thúc đẩy hiệu suất hoạt động. Ví dụ: Một hệ thống hành chính tinh gọn sẽ dễ dàng triển khai các chính sách kinh tế, cải thiện môi trường kinh doanh và hỗ trợ khởi nghiệp hiệu quả hơn.

Tăng cường sự phát triển kinh tế với bộ máy gọn nhẹ giúp giảm bớt thủ tục hành chính rườm rà, qua đó khuyến khích đầu tư và tạo ra môi trường kinh doanh thuận lợi. Điều này góp phần thúc đẩy GDP, tăng cường cạnh tranh quốc gia trên trường quốc tế. Ví dụ: Các quốc gia như Singapore, nổi tiếng với bộ máy quản lý hành chính tinh gọn, đã tạo điều kiện phát triển kinh tế vượt bậc nhờ hiệu quả quản trị cao.

Gắn kết với phát triển xã hội. Nếu một bộ máy tinh gọn có thể tập trung tốt hơn vào việc cung cấp

các dịch vụ công thiết yếu như giáo dục, y tế, và an sinh xã hội. Điều này cải thiện chất lượng cuộc sống của người dân, tạo ra sự đồng thuận xã hội cao hơn. Ví dụ: Trong các tình huống khẩn cấp (như đại dịch COVID-19), các Chính phủ có bộ máy tinh gọn và hiệu quả đã phản ứng nhanh hơn, bảo vệ người dân và giảm thiểu tác động tiêu cực lên xã hội.

Bộ máy tinh gọn là yếu tố quyết định trong việc đáp ứng các thách thức mới của thời đại

Tốc độ thay đổi của thời đại số, kỷ nguyên mới, với sự phát triển của công nghệ và sự biến động không ngừng, đòi hỏi khả năng phản ứng nhanh và thích ứng. Bộ máy cồng kềnh, quan liêu sẽ không thể đáp ứng kịp tốc độ này. Ví dụ: Công nghệ trí tuệ nhân tạo (AI) đòi hỏi các quyết định về quy định và chính sách phải được thực hiện nhanh chóng, chính xác. Bộ máy tinh gọn sẽ giảm thời gian xử lý và triển khai.

Thách thức toàn cầu, các vấn đề như biến đổi khí hậu, xung đột địa chính trị, và đại dịch đòi hỏi sự phối hợp và phản ứng nhanh từ các cơ quan quản lý. Một bộ máy tinh gọn giúp loại bỏ những rào cản hành chính, từ đó tập trung giải quyết các vấn đề trọng yếu. Ví dụ: Những quốc gia có chính phủ linh hoạt thường đưa ra các chính sách môi trường hoặc năng lượng tái tạo hiệu quả hơn.

Tăng tính minh bạch và trách nhiệm giải trình. Bộ máy gọn nhẹ thường giảm thiểu cơ hội tham nhũng và cải thiện trách nhiệm giải trình. Điều này giúp tăng cường lòng tin của công dân vào Chính phủ, tạo nền tảng cho sự ổn định xã hội và phát triển bền vững.

Khả năng khai thác nguồn lực thông minh. Kỷ nguyên số không chỉ đòi hỏi con người mà còn cần sự hỗ trợ mạnh mẽ từ công nghệ. Bộ máy tinh gọn có thể dễ dàng tích hợp và sử dụng công nghệ hiện đại, từ đó tối ưu hóa nguồn lực và nâng cao năng suất.

Những thách thức đối mặt với việc tinh gọn bộ máy quản lý nhà nước ở nước ta

Thực trạng bộ máy tổ chức nhà nước của nước ta đã đạt được những thành tựu trong quản lý và điều hành kinh tế - xã hội. Tuy nhiên, để đáp ứng yêu cầu phát triển trong bối cảnh mới, cần tiếp tục cải cách mạnh mẽ, tinh gọn bộ máy, và nâng cao năng lực quản lý nhằm đảm bảo hiệu quả, minh bạch và phù hợp với xu thế hội nhập quốc tế.

Việc tinh gọn bộ máy quản lý nhà nước ở Việt Nam hiện nay là một yêu cầu cấp thiết nhằm nâng cao hiệu quả hoạt động và thúc đẩy sự phát triển bền vững của nền kinh tế trong kỷ nguyên mới. Tuy nhiên, quá trình này đối mặt với nhiều thách thức:

Kháng cự từ bên trong hệ thống. Lợi ích nhóm và bảo thủ, một số cán bộ, công chức lo ngại mất vị trí hoặc quyền lợi cá nhân, dẫn đến sự phản kháng và trì hoãn quá trình cải tổ. Tư duy hành chính quan liêu, văn hóa làm việc dựa trên mô hình cũ khiến

việc tiếp cận các phương pháp quản trị hiện đại trở nên khó khăn.

Cơ chế và chính sách chưa đồng bộ. Chồng chéo chức năng, nhiệm vụ, nhiều bộ, ngành, địa phương vẫn chưa có sự phân định rõ ràng về quyền hạn và trách nhiệm, dẫn đến tình trạng “trùng lặp” hoặc “chồng lấn”. Khung pháp lý chậm đổi mới, các văn bản pháp luật chưa kịp thời điều chỉnh để hỗ trợ tinh gọn, dẫn đến việc triển khai không hiệu quả hoặc gặp phải các rào cản pháp lý.

Chất lượng nguồn nhân lực, thiếu kỹ năng chuyên sâu, nhiều cán bộ, công chức chưa được đào tạo để đáp ứng yêu cầu của các mô hình quản trị hiện đại. Tâm lý lo ngại thay đổi, một số người lao động trong hệ thống công quyền e ngại trước việc học hỏi các kỹ năng mới, làm giảm hiệu quả thực hiện cải cách.

Ảnh hưởng đến nguồn lực kinh tế. Chi phí chuyển đổi lớn, tinh gọn bộ máy đòi hỏi nguồn

lực tài chính đáng kể để tái cơ cấu, đào tạo và thực hiện các chính sách bồi thường cho lao động bị ảnh hưởng.

Ảnh hưởng ngắn hạn đến hiệu quả quản lý. Trong giai đoạn chuyển đổi, việc tinh gọn có thể khiến hoạt động quản lý bị gián đoạn, gây ảnh hưởng đến sự phát triển kinh tế trong ngắn hạn.

Thách thức về sự đồng thuận xã hội. Lo ngại thất nghiệp, việc giảm biên chế có thể gây lo lắng về vấn đề thất nghiệp, đặc biệt ở các địa phương có tỷ lệ cán bộ công chức đông. Phản ứng từ dư luận, nếu không có chiến lược truyền thông phù hợp, dư luận có thể hiểu sai về mục tiêu của quá trình tinh gọn, gây mất lòng tin.

Ứng dụng công nghệ và chuyển đổi số chưa đồng bộ. Thiếu cơ sở hạ tầng công nghệ thông tin, ở nhiều địa phương, hạ tầng công nghệ còn yếu kém, làm giảm hiệu quả của việc áp dụng các hệ thống quản trị hiện đại. Độ phủ chuyển đổi số thấp, các cơ quan công quyền chưa đồng đều trong việc triển khai chuyển đổi số, dẫn đến khoảng cách lớn giữa các khu vực.

Tác động đến phát triển bền vững. Sự mất cân đối trong điều hành, nếu không được quản lý tốt, quá trình tinh gọn có thể làm giảm khả năng điều hành ở cấp cơ sở, ảnh hưởng đến việc thực thi các chính sách phát triển kinh tế - xã hội. Rủi ro xã hội, việc giảm biên chế hoặc thay đổi cấu trúc nhân sự có thể làm tăng bất bình đẳng xã hội, đặc biệt trong các vùng sâu, vùng xa.

Các nhóm giải pháp tinh gọn bộ máy

Thứ nhất, Định hướng chiến lược trong việc tinh gọn bộ máy

Xây dựng bộ máy tinh gọn, hiệu quả và chuyên nghiệp theo mô hình quản trị tiên tiến. Mục tiêu là tối ưu hóa cơ cấu tổ chức để giảm chồng chéo, tăng hiệu quả làm việc, đồng thời đảm bảo tính chuyên nghiệp. Việc áp dụng các mô hình quản trị tiên tiến như quản trị theo mục tiêu (MBO) hoặc quản trị

theo hiệu quả công việc (KPI) là xu hướng phổ biến. Thách thức yêu cầu một sự thay đổi lớn trong cách tổ chức và quản lý, đồng thời đòi hỏi sự thay đổi tư duy của lãnh đạo và nhân viên.

Ứng dụng mạnh mẽ công nghệ thông tin và chuyển đổi số. Chuyển đổi số giúp giảm tải công việc giấy tờ, tăng cường khả năng tự động hóa, cải thiện khả năng phối hợp và xử lý công việc. Ví dụ: Sử dụng hệ thống quản lý công văn điện tử, cổng thông tin một cửa liên thông. Thách thức trong đầu tư ban đầu lớn về hạ tầng công nghệ và đào tạo nhân sự.

Thứ hai, Sắp xếp lại các cơ quan, tổ chức

Giảm biên chế nhưng tăng hiệu quả, chú trọng việc đào tạo, bồi dưỡng năng lực cho đội ngũ cán bộ để làm việc đa nhiệm, giảm số lượng nhưng vẫn đảm bảo chất lượng công việc. Sáp nhập các đơn vị có chức năng chồng chéo. Rà soát, loại bỏ các tổ chức hoặc phòng ban có chức năng tương tự, giảm bớt tầng lớp trung gian. Xây dựng cơ chế linh hoạt, tập trung phân quyền rõ ràng giữa trung ương và địa phương, đảm bảo không có sự chồng chéo trong thẩm quyền.

Thứ ba, Thực hiện cải cách hành chính

Tích hợp và giảm bớt thủ tục hành chính không cần thiết. Tích hợp các thủ tục hành chính giúp tiết kiệm thời gian và chi phí cho cả người dân và doanh nghiệp. Loại bỏ các thủ tục không cần thiết giúp giảm gánh nặng hành chính. Ví dụ: Hợp nhất các thủ tục liên quan đến cấp giấy phép kinh doanh hoặc giấy tờ nhân thân.

Đơn giản hóa quy trình làm việc giữa các cơ quan. Sự phối hợp hiệu quả giữa các cơ quan sẽ giảm trùng lặp và gia tăng hiệu quả xử lý công việc. Ví dụ: Xây dựng quy trình liên thông trong giải quyết hồ sơ đất đai giữa các sở ban ngành.

Thứ tư, Đổi mới và nâng cao chất lượng nhân sự

Đào tạo, bồi dưỡng cán bộ để thích nghi với yêu cầu công việc mới. Đảm bảo nhân sự có đủ năng

lực và kỹ năng để thực hiện tốt nhiệm vụ trong bối cảnh ứng dụng công nghệ và quản trị tiên tiến. Tổ chức các khóa đào tạo ngắn hạn, dài hạn, hoặc các chương trình học tập nước ngoài. Xây dựng cơ chế thưởng phạt rõ ràng, khuyến khích sáng tạo và hiệu quả làm việc. Một cơ chế minh bạch, công bằng sẽ khuyến khích cán bộ, nhân viên phát huy tối đa năng lực.

Thứ năm, Tăng cường minh bạch và giám sát

Công khai hóa quy trình và kết quả làm việc của các cơ quan nhà nước. Minh bạch giúp xây dựng niềm tin của người dân, doanh nghiệp đối với cơ quan nhà nước Ví dụ: Công khai tiến độ xử lý hồ sơ trên cổng thông tin điện tử. Phát huy vai trò của người dân và báo chí trong việc giám sát. Người dân và báo chí là kênh quan trọng để phản ánh, giám sát và góp phần phát hiện các bất cập, sai

phạm. Cần xây dựng cơ chế tiếp nhận và phản hồi ý kiến một cách nghiêm túc, hiệu quả.

Tinh gọn bộ máy không chỉ là một yêu cầu tất yếu trong bối cảnh hiện đại hóa và hội nhập quốc tế, mà còn là động lực mạnh mẽ để thúc đẩy sự phát triển bền vững của đất nước. Việc tái cấu trúc, tối ưu hóa nguồn lực và nâng cao hiệu quả hoạt động của bộ máy chính là chìa khóa để đáp ứng những thách thức của kỷ nguyên mới, từ đổi mới công nghệ, biến đổi khí hậu, đến nhu cầu phát triển kinh tế - xã hội toàn diện. Một bộ máy tinh gọn, minh bạch và hiệu quả sẽ tạo nền tảng vững chắc để Việt Nam vươn mình mạnh mẽ, hội nhập sâu rộng và đạt được những thành tựu vượt bậc trên con đường phát triển. Đây không chỉ là trách nhiệm của các nhà quản lý mà còn cần sự đồng lòng, chung sức của toàn thể nhân dân vì một tương lai thịnh vượng và bền vững.□

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Tô Lâm. (2024). *Tinh gọn bộ máy: Động lực phát triển bền vững của đất nước trong kỷ nguyên mới*. Báo Chính phủ. Truy cập tại: <https://baochinhphu.vn;>
2. Đảng Cộng sản Việt Nam. (2021). *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*. Hà Nội: Nhà xuất bản Chính trị Quốc gia;
3. Quốc hội Việt Nam. (2015). *Luật Tổ chức chính quyền địa phương*. Hà Nội;
4. World Bank. (2022). *Vietnam 2035: Toward Prosperity, Creativity, Equity, and Democracy*. Washington D.C.: World Bank Group;
5. Nguyễn Xuân Phúc. (2022). *Cải cách hành chính và xây dựng nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa trong thời kỳ mới*. Báo Nhân Dân. Truy cập tại: <https://www.nhandan.vn;>
6. Lê Hồng Hiệp. (2020). *The Institutional Reforms and Economic Transformation in Vietnam*. ISEAS Publishing;
7. Nguyễn Thị Thanh. (2021). *Tác động của tinh gọn bộ máy đến hiệu quả quản lý nhà nước*. Tạp chí Quản lý Nhà nước, 29(3), 15-25;
8. OECD. (2021). *Public Sector Innovation and Governance: Global Perspectives*. Paris: OECD Publishing;
9. Nguyễn Văn Bình. (2022). *Tinh gọn bộ máy và cải cách thể chế - Một số bài học kinh nghiệm từ các nước phát triển*. Tạp chí Kinh tế Việt Nam. Truy cập tại: <https://www.tapchikinhhte.vn.>